

OBSAH

Předmluva k ediční řadě ZÁKLADY SOCIOLOGIE	9
Předmluva	11
I. část: Sociologické pojetí práva	13
1. Úvod do předmětu sociologie práva	15
1.1. Normativita a fakticita	15
1.2. Předpoklady konstituování sociologie práva	17
1.3. Ustavení předmětu a metod sociologie práva	18
1.4. Sociologie práva jako teoretická věda	21
1.5. Sociologie práva jako aplikovaná věda	24
1.6. Nástin některých obecných témat sociologie práva	25
1.7. Právo a sociální věda	29
II. část: Právo, politický řád a moderní společnost	31
2. Smluvní paradigma a novodobé přirozenoprávní teorie	33
2.1. Charakteristika a vývoj smlouvy jako právního institutu	35
2.2. Přirozenoprávní myšlení a teorie společenské smlouvy	37
2.3. Leviathan a Hobbesova koncepce politické společnosti a přirozených práv	39
2.4. Přirozenost, racionalita a zákon v díle Johna Locka	41
2.5. Společenská smlouva podle Jeana Jacquesa Rousseaua	44
2.6. Zákonodárná vůle a kategorický imperativ: poznámky k metafyzice mravů Immanuela Kanta	46
3. Smluvní a organická společnost v moderním právním a politickém myšlení	50
3.1. Smlouva jako podmínka sociálního řádu industriální společnosti 19. století	50
3.2. Krize smluvního liberalismu a změny v právní vědě	52
3.3. Organický model společnosti a právo: Exkurs k sociální teorii Karla Mannheima	54

3.4. Neoliberalistické pojetí vlády práva: Exkurs k politické teorii Friedricha Augusta von Hayeka	57
3.5. Osobní svoboda, smlouva a normativní povaha sociálního světa	61
3.6. Dodatek: Společenská smlouva a teorie spravedlnosti v díle Johna Rawlse	63
III. část: Dějiny sociologie práva	67
4. Racionalita, právo a politické panství: Sociologie práva Maxe Webera	69
4.1. Život a dílo	69
4.2. Obecné vymezení práva	69
4.3. Racionalita a vývoj právního systému	72
4.4. Politické panství a právo	74
4.5. Sociální skupiny a konstituování moderního systému práva	77
5. Pojem živého práva: Sociologie práva Eugena Ehrlicha	80
5.1. Život a dílo	80
5.2. Zvláštní postavení sociologie práva, pojem živého práva	80
5.3. Tři druhy práva	82
5.4. Závěrečná poznámka	86
6. Právo jako projev sociální solidarity: Sociologická teorie Emila Durkheima	88
6.1. Dílo	88
6.2. Durkheimův sociologismus. Sociální solidarita	88
6.3. Právo represivní a restitutivní	90
6.4. Právní systém a smluvní autonomie	91
6.5. Normalita a normativita	92
7. Počátky sociologie práva ve Spojených státech amerických	94
7.1. Oliver Wendell Holmes	94
7.2. Sociologická jurisprudenc v díle Roscoe Pounda	96
7.3. Karl N. Llewellyn – představitel právního realismu	99
7.4. Závěrečná poznámka	102

8. Vývoj české sociologie práva	103
8.1. Sociologie práva a mravnosti v díle Emanuela Chalupného	103
8.2. Brněnská sociologická škola a sociologie práva: Inocenc Arnošt Bláha	105
8.3. Další sociologickoprávní studie z meziválečného období	107
8.4. Vývoj české sociologie práva po roce 1948	108
IV. část: Právo jako sociální systém	111
9. Násilí, moc a právní stát	113
9.1. Moc a násilí ve společnosti	113
9.2. Moc politická, moc státní a právo	116
9.3. Právní stát a vznik systému pozitivního práva	120
9.4. Právní stát, sociální kontrola a moc normy: Exkurs k Foucaultově analytice moci v moderní společnosti	125
10. Právní systém moderní společnosti a jeho legitimita	129
10.1. Pozitivní právo jako sociální struktura	129
10.2. Právo – otevřený, nebo uzavřený systém?	131
10.3. Autopoietický systém práva a jeho normativní stránka	135
10.4. Historické utváření autopoietického právního systému	138
10.5. Autopoietické právo a sociální okolí	140
10.6. Možnosti legitimacy moderního systému pozitivního práva	143
11. Byrokratizace společnosti a právo	146
11.1. Proces rozhodování, sociální organizace a jednotlivé formy sociální dominance	146
11.2. Formální a neformální organizace	149
11.3. Principy byrokratické organizace	151
11.4. Kritika byrokratické správy a revoluce	153
11.5. Byrokratická správa, novodobé zákonodárství a vznik moderního práva	155
11.6. Vztah byrokratické správy a moderního práva	157
11.7. Napětí mezi formálním a materiálním aspektem moderního práva	159
11.8. Korupce a možnost zneužití postavení úředníka	160

12. Sociální funkce práva	163
12.1. Integrativní funkce práva	163
12.2. Selektivní funkce práva	166
12.3. Regulativní funkce práva	167
12.4. Exkurs: Právo a typologie sociálních konfliktů	169
12.5. Legitimizační funkce práva	174
12.6. Sociologickoprávní kritika funkcionalistického přístupu k právnímu systému	176
Literatura	178
Rejstřík jmenný	185
Rejstřík věcný	189